

Aleg. 174

Sprawozdanie

Komisji gminnej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie wcielenia gminy Załubińcze powiatu Nowosądeckiego do gminy miasta Nowego Sącza.

Wysoki Sejmie!

Terytorium miasta Nowego Sącza przedzielone jest literalnie gminą wiejską Załubińcze na dwie części. Między Dunajcem a rzeką Kamienicą, która do Dunajca wpada, leży miasto Nowy Sącz, a właściwie główna część tegoż, zachodnia; zaraz za Kamienicą zaś na wschód leży gmina wiejska Załubińcze a za nią dopiero dalej na wschód leży przedmieście Nowego Sącza, wschodnia część miasta.

Kto tego dokładnie nie zna, ten idąc z miasta na wschodnie przedmieście, nie wie, że szedł przez gminę Załubińcze, gmina ta ma bowiem w zupełności charakter miejski, ma dużo domów murowanych, dużo szynków, dużo ludności żydowskiej i dużo w niej mieszka robotników i rzemieślników.

Że w tych warunkach wykonywanie przez magistrat Nowego Sącza policyi wszelkiego rodzaju, czy to policyi bezpieczeństwa, czy też policyi sanitarnej, czy ogniowej, narażone jest na nadzwyczajne trudności a niekiedy staje się wprost niewykonalne, jest jasnem, jeżeli się zważy, że wszelkie jednostki, mające słuszne powody unikać organów policyi, chronią się do Załubińcza, że stamtąd rozchodzi się po mieście mięso z bydła bitego bez żadnego dozoru weterynaryjnego, że tam rozsiadły się przeważnie najniższego rodzaju domy rozpusty, skąd sięją zarazę na całe miasto, że stamtąd zagraża miastu Nowy Sącz zawsze klęska pożaru a to wszystko dlatego, że gmina Załubińcze nie posiada dostatecznych środków materialnych, aby utrzymać potrzebną straż policyjną.

Aby tym szkodliwym, dla mienia, zdrowia a nawet życia mieszkańców Nowego Sącza tudzież dla moralności obu gmin stosunkom tamę położyć, uchwaliła Rada gminna miasta Nowego Sącza dnia 31. marca 1898 w komplecie 30ⁿ na 36 radnych większością 27ⁿ głosów przeciw 3^{em}, aby gminę Załubińcze złączyć z gminą miasta Nowego Sącza; na posiedzeniu z dnia 2. czerwca 1898 zaś potwierdziła jeszcze raz Rada gminna w tym samym komplecie powyższą uchwałę z tem, że gminę Załubińcze przyjmuje do Związku miasta Nowego Sącza bez żadnych zastrzeżeń co do majątku, które ono posiada.

Od tego czasu pokutuje ta sprawa po rozmaitych biurach Wydziału krajowego i Namiestnictwa, była już przedmiotem uchwały Komisji administracyjnej Wysokiego Sejmu, która dnia 29. czerwca 1901. do Ls. 1328/1901 uchwaliła zgodnie ze sprawozdaniem Wydziału krajowego z dnia 6. listopada 1900 przedstawić Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia ustawę o wcieleniu gminy Załubińcze powiatu Nowosądeckiego do gminy miasta Nowego Sącza.

Gmina Załubińcze nie zgadza się na połączenie z miastem Nowym Sączem, gdyż Rada gminna uchwałą z dnia 5. maja 1898 i z dnia 18. marca 1900 odmówiła temu żądaniu Nowego Sącza.

Komisya nie zapoznaje wprawdzie, że legalną reprezentacją gminy jest Rada gminna, ale z drugiej strony nie może nie uwzględnić tego faktu, że większość Rady gminnej w Załubińczu stanowią szynkarze i drobni przemysłowcy, którzy po połączeniu Załubińcza z Nowym Sączem obawiają się ukrócenia swego, z przepisami moralności nie bardzo zgodnego procederu.

Tem mniej zaś możemy to uczynić, że mamy przed sobą kilka petycyi mieszkańców Załubińcza opatrzonych podpisami bardzo wielu właścicieli realności tak chrześcijańskich jak i żydowskich, które właśnie o połączenie z miastem Nowym Sączem proszą.

I jest to bardzo naturalne, że mieszkańcy Załubińcza, nie mający żadnych ubocznych względów w tej sprawie na oku, żądają tego połączenia. Miasto Nowy Sącz ma czystego majątku gminnego wartości 1,275.131 K. oprócz samoistnego funduszu ubogich wartości 75.000 K. i płaci tylko 15% dodatków gminnych do bezpośrednich podatków, podczas gdy gmina Załubińcze nie ma oprócz dwóch obligacyi wartości 200 K. żadnego majątku i płaci przecięciowo 23% dodatków gminnych do bezpośrednich podatków.

Nadto mieszkańcy terazniejszej gminy Załubińcza korzystaliby po połączeniu z Nowym Sączem z wszystkich urządzeń większego miasta jak opieki nad chorymi, ubogimi, korzystaliby z energiczniej wykonywanej policyi wszelkiego rodzaju, lepszego oświetlenia ulic a nadewszystko z nauki w szkołach miejskich, obszernej podawanej jak w szkołach wiejskich, podczas gdy obecnie ma Nowy Sącz zupełne prawo do szkół swoimi funduszami utrzymywanych wzbronie wstępu działwie szkolnej w Załubińczu.

Wydział powiatowy w Nowym Sączu nie widzi wprowadzie tych wszystkich korzyści, powyżej przytoczonych, jakie dla gminy Załubińcza z połączenia z miastem Nowym Sączem wynikną, i widzi tylko to, że miasto Nowy Sącz niema już w obecnych warunkach dostatecznych organów policyjnych a po przyłączeniu doń gminy Załubińcze stosunki te jeszcze się pogorszą. Komisya sądzi jednak i ma nadzieję, że Wydział powiatowy w Nowym Sączu spełni w zupełności obowiązek na nim na mocy ustawy o reprezentacyi powiatowej ciążący i dopilnuje tego, aby miasto Nowy Sącz po przyłączeniu doń gminy Załubińcze miało dostateczną ilość straży policyjnej, aby mogło i nową swą dzielnicę otoczyć opieką, a w razie potrzeby zażąda w tym względzie pomocy Wydziału krajowego.

Komisya nie może zataić Wysokiemu Sejmowi, że są i przeciwnie petycyje mieszkańców gminy Załubińcze ze sfer, z których większość Rady gminnej była przeciwną połączeniu z Nowym Sączem i petycyje właścicieli majątków tabularnych w gminie katastralnej Załubińcze położonych.

Jakimi argumentami jednak walczą petenci, może Wysokiemu Sejmowi jako dowód posłużyć fakt, że petenci twierdzą, że wskutek połączenia Załubińcza z Nowym Sączem będą oni opłacać wyższe podatki, podczas gdy powyżej wykazano, że właśnie Nowy Sącz ma mniejsze dodatki gminne jak Załubińcze i że właściciele majątności tabularnych w Załubińczu tracą prawo głosowania w I. kuryi względnie swoje wirylne głosy z IV. kuryi, chociaż prawa te nie mają nic wspólnego z obszarami dworskimi i nie mogą im być odjęte przez wcielenie do gminy miejskiej.

Gdy nadto miasto Nowy Sącz tylko ze względu na dobro publiczne przyłączenia doń Załubińcza żąda, bo nie tylko bierze na siebie stale większe wydatki ale i w pierwszych latach znaczne inwestycje będzie musiało na nową dzielnicę poczynić, przeto sądzi Komisya, że sprawozdanie Wydziału krajowego żądające wydania ustawy o wcieleniu gminy Załubińcza do Nowego Sącza na podstawie drugiego ustępu §. 100. ustawy z dnia 13. marca 1889 Nr. 24. Dz. u. kr. jest w zupełności uzasadnione.

Ponieważ jednak prawo propinacyi na terytoryum miasta Nowego Sącza przysługuje miastu a na obszarze gminy katastralnej Załubińcze c. k. galic. funduszowi propinacyjnemu, przeto w celu usunięcia na przyszłość wszelkich zatargów między miastem Nowym Sączem a c. k. galic. funduszem propinacyjnym postanowiła Komisya zaproponować Wysokiemu Sejmowi jako:

Art. III.

Rejony propinacyjne miasta Nowego Sącza i gminy Załubińcze pozostają nadal nie zmienione.

Komisya gminna wnosi tedy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony % projekt ustawy o wcieleniu gminy Załubińcze do gminy miasta Nowego Sącza.

Przewodniczący:
Apolinary Jaworski.

Sprawozdawca:
Bujnowski.

USTAWA

z dnia wcielająca gminę Załubińcze powiatu nowosądeckiego do gminy miasta Nowego Sącza.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Gmina Załubińcze, powiatu Nowosądeckiego wcielona zostaje w myśl §. 100. ust. z d. 13. marca 1889 (Dz. ust. kraj. Nr. 24) do gminy miasta Nowego Sącza.

Art. II.

Majątek gminy Załubińcze włączony zostaje do majątku gminy Nowego Sącza. Gmina Nowego Sącza przyjmuje na siebie wszystkie zobowiązania gminy Załubińcze.

Art. III.

Rejony propinacyjne miasta Nowego Sącza i gminy Załubińcze pozostają nadal nie zmienione.

Art. IV.

Ustawa wchodzi w wykonanie z dniem jej ogłoszenia i w tym czasie będą obie reprezentacye gminy rozwiązane, a tymczasowy zarząd złączonych gmin aż do przeprowadzenia wyborów obejmie burmistrz miasta Nowego Sącza, któremu dodaną będzie tymczasowa Rada złożona z 6 członków, których c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym ustanowi.

Art. V.

Wykonanie tej ustawy poruczam mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.
